

Učitelé v době koronaviru

10 doporučení

UČITEL JE TAKÉ ČLOVĚK

1) Pečujme o sebe

I my, pedagogové a jiní odborníci věnující se dětem, musíme stejně jako kdokoli jiný v první řadě pečovat o sebe. Musíme sami zůstat fyzicky i psychicky zdraví, abychom tu mohli být pro druhé. Péče o sebe vedle doporučených hygienických opatření zahrnuje především pravidelný denní režim, dostatek spánku, zdravou a pravidelnou stravu, pravidelný pohyb, čas na relaxaci a koníčky či udržení sociálních kontaktů. Snažme se následující týdny navzdory on-line vzdělávání trávit čas nejen u počítače.

2) Zachovejme si nepracovní víkendy

Ačkoli musíme pracovat z domova, je nutné čas rozdělit na pracovní a soukromý. Osvědčuje se vyhradit si určitý čas na práci a ten dodržovat, pracovní telefonáty a e-maily vyřizujeme v nastavené pracovní době atp. Stejně tak bychom ale měli dodržovat odpočinek a víkendy si zachovat jako nepracovní.

UČITEL A KOLEGOVÉ

3) Budme v kontaktu s kolegy

Kolegové tvoří část našich sociálních kontaktů. Jsme zvyklí být s nimi téměř denně. Často se někteří z nich stávají i přáteli. Je důležité zůstat s nimi v kontaktu i v této době, slyšet, jak celou situaci zvládají oni a sdílet s nimi naše každodenní radosti a starosti.

4) Koordinujme práci s kolegy

Základní pravidla pro on-line výuku musí nastavit vedení školy. Není možné stát se přes noc experty na vzdělávání v on-line prostředí. Na svou práci bychom neměli být sami. Postupy práce, způsoby zadávání úkolů, jejich četnost, způsob hodnocení a další požadavky na žáky musíme sdílet a koordinovat s kolegy, kteří žákům také dávají další práci. Když budeme mít přehled, co žákům zadávají ostatní kolegové, můžeme lépe uzpůsobit naše požadavky. Osvědčuje se například, aby se úkoly pro žáky jedné třídy potkávaly u třídního učitele.

UČITEL A ŽÁCI

5) Nepřetěžujeme žáky (a jejich rodiny)

Je zřejmé, že není možné obsáhnout všechnu látku do takových detailů, jak bychom ji probrali na běžné hodině. Vybereme proto nyní jen to, co je opravdu důležité probrat a procvičit. Dávujeme dětem látku postupně. On-line vzdělávání není jen o zadávání úkolů, využijeme výuková videa a multimediální zdroje informací. Musíme zohlednit, že pro žáky a jejich rodiny je nynější situace nová a stresující, řada rodičů musí z domova pracovat, někteří mohli ztratit zdroj obživy, rodiče s více dětmi se musí věnovat všem sourozencům, některé rodiny nedisponují potřebným počtem počítačů nebo stabilním připojením k internetu. Vzdělání zůstává důležité, ale energie mu věnovaná nesmí narušovat základní fungování rodin.

6) Mějme přehled, jak to žáci zvládají

Aktuální situace je těžká pro všechny. Je důležité mít přehled o tom, jak jednotliví žáci zvládají úkoly vypracovat, kolik času a v jakých podmínkách se mohou vzdělávání věnovat. Učení na dálku vyvolává vyšší nároky na zájem žáků o látku a jejich vnitřní motivaci k učení. Žákům i rodičům k jednotlivým zadáním sdělujeme, jakou průměrnou dobu by měly zabrat. Čas věnovaný vzdělávání by dětem neměl zabrat delší dobu, než obvykle tráví ve škole, i za tu cenu, že by to znamenalo neprobrání látky do obvyklých detailů. Nespoléhejme na to, že všichni žáci si umí říct o pomoc v situaci, kdy je pro ně úkol náročný, a proto je potřeba také aktivní zájem učitele.

7) Komunikujeme s třídou, jednotlivými žáky i jejich rodiči

Kontakt s žáky bychom měli zachovat, a pokud je to možné, tak ho i pravidelně iniciovat. Třídní učitel by měl mít přehled o tom, jak se daří jednotlivým žákům zadání plnit a v jaké jsou žáci situaci (někdo může být doma s dalšími sourozenci, některé děti jsou u prarodičů atp.). Pokud technické zázemí učitele i žáků umožňuje synchronní on-line setkání, je žádoucí ho na část výuky využívat. Všichni žáci a rodiče by měli mít možnost konzultovat s námi v případě potřeby požadovanou látku, proto je také potřebné, aby věděli, kdy a jakým způsobem se na nás mohou obrátit (např. on-line konzultační hodiny). On-line konzultace by mělo také nabízet školní poradenské pracoviště.

UČITEL A ÚKOLY

8) Mějme jasno v hodnocení

Děti, rodiče i my sami bychom měli jasně vědět, jakým způsobem budeme práci „na dálku“ hodnotit. Ačkoli jsou zavřené školy, není pozastaveno vzdělávání a s ním hodnocení práce dětí souvisí. Měli bychom si sami pro sebe i se svými kolegy ujasnit, jakým způsobem a co budeme hodnotit. Tuto informaci by pak měli dostat i rodiče a děti.

9) Netrestejme žáky za nezvládnuté úkoly

Jednotliví žáci mají různé podmínky pro učení se doma. Také rodiče žáků mají rozdílné možnosti či motivaci svým dětem pomáhat. Snažme se žáky podpořit motivujícím hodnocením. Pokud úkoly nejsou vypracovány včas nebo podle našich představ, podpořme děti (a jejich rodiče), doptejme se, co potřebují k tomu, aby úkoly byly vypracovány dobře a v termínu. Je možné, že někteří žáci nezvládnou zadané úkoly plnit podle našich představ, ať už z důvodu svých limitovaných

schopností nebo vlivem nastalé situace. Velmi náročné je vzdělávání doma zejména pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Oceňme alespoň snahu v situacích, kdy ji vidíme.

UČITEL A DALŠÍ INSPIRACE

10) Využijme případný čas na seberozvoj a samostudium

Pokud vám zbývá v rámci pracovního času určitý prostor, je vhodné ho využít k rozvoji pedagogických schopností a dovedností, k samostudiu či sledování aktuálních trendů v pedagogice. Stejně jako existuje množství informačních zdrojů pro žáky, existují on-line zdroje pro pedagogické pracovníky.

Zajímavé informace a inspiraci nejen pro učitele naleznete např.:

- Webový portál MŠMT k výuce na dálku - nadalku.msmt.cz/cs, portál mj. nabízí zajímavých [15 zásad on-line pedagogiky](#)
- Doporučení pro školy publikuje také odbor školství Magistrátu hl. m. Prahy - skoly.prahamesto.cz
- Portál prevence rizikového chování Centra sociálních služeb Praha www.prevence-praha.cz
- Portál zřízený pedagogicko-psychologickými poradnami pro rodiny s dětmi ke společnému trávení času a vzdělávání doma - www.spoludoma.cz
- Sledovat můžete zaběhnuté weby týkající se vzdělávání – metodický portál rvp.cz, internetový portál www.ceskaskola.cz nebo stránky www.eduin.cz, kde naleznete mj. rozcestník pro on-line výuku s více než 30 zajímavými odkazy
- Portál www.sancedetem.cz nabízí bohaté informace pro rodiče s dětmi včetně aktuálních doporučení v souvislosti s koronavirem
- Odborné informace ohledně koronaviru jsou velmi pěkně zpracované na stránce, www.okoronaviru.cz, na které se podílí epidemiologové i experti z dalších oborů

Materiál zpracovali pracovníci Centra sociálních služeb Praha (oddělení Pražské centrum primární prevence), příspěvkové organizace hlavního města Prahy. Materiál je určen k volnému šíření především mezi učitele a pedagogickou veřejnost.